

PODCAST Z PROF. DR HAB. KRZYSZTOFEM PAWŁOWSKIM – ARCHITEKT, KONSERWATOR, URBANISTA OBCHODZI DZISIAJ 90. URODZINY

Posted on 3 maja 2024

Z okazji 90. urodzin profesora Krzysztofa Pawłowskiego zachęcamy do wysłuchania podcastu „Ochrona zabytków to sztafeta pokoleń”, w którym profesor rozmawia z dr hab. Katarzyną Zalasieńską, dyrektorem Narodowego Instytutu Dziedzictwa.

Krzysztof Pawłowski urodził się 3 maja 1934 roku w Warszawie. Po wojnie jego rodzina zamieszkała w Toruniu, a ojciec pracował w Instytucie Zabytkoznawstwa i Konserwatorstwa Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Krzysztof Pawłowski rozpoczął studiowanie architektury w 1951 roku, na Politechnice Warszawskiej. Jednym z jego wykładowców był [prof. Jan Zachwatowicz](#), Generalny Konserwator Zabytków, autor koncepcji odbudowy historycznego centrum Warszawy. W 1965 roku obronił doktorat, a w 1973 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego. Prace badawcze poświęcił badaniom historycznych zespołów miejskich i kształtowaniu się miast na przestrzeni wieków.

Jeszcze w trakcie studiów, Krzysztof Pawłowski rozpoczął pracę w Zakładzie Teorii i Historii Architektury i Urbanistyki Polskiej Akademii Nauk. Był też zatrudniony w Instytucie Historii Kultury Materialnej PAN i w Instytucie Planowania Przestrzennego na Politechnice Warszawskiej. W trakcie stanu wojennego wyjechał do Francji, gdzie rozpoczął własne badania urbanistyczne oraz pracował na uniwersytetach w Montpellier i Tuluzie. Dzięki odkryciu kolistych układów przestrzennych w wielu francuskich miastach o średniowiecznym rodowodzie, zdobył uznanie na międzynarodowej arenie naukowej. W Lyonie współtworzył muzeum Musée Urbain Tony Garniera, poświęcone urbaniście, który Krzysztofa Pawłowskiego fascynował i któremu poświęcił kilka swoich prac naukowych. Od 2000 roku związany był z Łodzią – wykładał na Wydziale Architektury i Inżynierii Środowiska na Politechnice Łódzkiej, a w latach 2001-2009 był dyrektorem Instytutu Architektury i Urbanistyki. Od 2000 roku jest również profesorem zwyczajnym. W 2014 roku został profesorem na Wydziale Budownictwa i Architektury Politechniki Lubelskiej.

Od kilkadziesiąt lat aktywnie działa na rzecz ochrony zabytków w Polsce i na świecie – najpierw jako zastępca Generalnego Konserwatora Zabytków, w 1999 roku jako Generalny Konserwator Zabytków, a od 1999 do 2001 roku jako doradca premiera ds. dziedzictwa narodowego. W latach 1993 – 2003 był prezesem Polskiego Komitetu ICOMOS, w którym działał od 1972 roku.

Profesor Krzysztof Pawłowski był również zaangażowany w prace Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO, którego w 1977 roku był wiceprezesem. Był inicjatorem ratyfikowania przez Polskę, w 1976 roku, konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa

kulturalnego i naturalnego oraz pierwszych wpisów polskiego dziedzictwa kultury i natury na Listę Światową, o czym pisał:

„Uznałem za uzasadnione zaproponowanie czterech wniosków z kategorii kultury: Krakowa, kopalni soli w Wieliczce, zespołu staromiejskiego w Warszawie i dawnego hitlerowskiego obozu zagłady Auschwitz-Birkenau. Od początku wdrażania w życie Konwencji postulowano zachowanie równowagi, pomiędzy wpisami na Listę Światową dóbr kultury i natury, dlatego wśród 5 propozycji, jakie przedstawiłem w 1978 roku znalazła się również Puszcza Białowieska. Miałem pełną świadomość, że zgłoszone na Listę kandydaty zespołu staromiejskiego Warszawy odbudowanego po II wojnie światowej stanowiło swoiste wyzwanie, ale uznałem je za w pełni uzasadnione. (...) Jedno z pytań, jakie zadano mi w czasie obrad Biura Komitetu brzmiało: „Gdyby Warszawa nie została zniszczona, czy Polska postulowałaby jej umieszczenie na Liście Światowej?”. Moja odpowiedź brzmiała: NIE!, Gdyż właśnie nie inicjalne wartości tej najstarszej części miasta, lecz jakość i symbolizm jego odbudowy, podkreślające wolę narodu utrzymania i udokumentowania swej tożsamości skazanej na zagładę, legły u podstaw tej propozycji. Pojęcie autentyzmu należy relatywizować odnosząc do epoki odbudowy. W oparciu o opinię panelu ekspertów biuro Komitetu odroczyło decyzję, żądając dodatkowych wyjaśnień. Trzeba było uzupełnić brakujące dane niepublikowanymi dokumentami archiwalnymi.”¹

Jest laureatem wielu nagród i odznaczeń, m.in. nagrody im. prof. Jana Zachwatowicza, której ustanowienia był inicjatorem czy nagrody im. prof. Aleksandra Gieysztora. Otrzymał też Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, Medal Komisji Edukacji Narodowej, Medal SARP Bene Merentibus i francuski Order Sztuki i Literatury.

W podcaście, wraz z rozwojem kariery naszego gościa, mamy szansę prześledzić ewolucję podejścia do problematyki dbania o dziedzictwo w kraju i za granicą.

[Ochrona zabytków to sztafeta pokoleń | prof. dr hab. Krzysztof Kazimierz Pawłowski | podcast - YouTube](#)

https://www.youtube.com/watch?v=Z_wHYRJB3PU

[Ochrona zabytków to sztafeta pokoleń | prof. dr hab. Krzysztof Kazimierz Pawłowski | podcast Spotify](#)

Zachęcamy do wysłuchania podcastu na naszym kanale YouTube i na Spotify, a profesorowi Krzysztofowi Pawłowskiemu składamy serdeczne życzenia z okazji 90. urodzin!